

وزارت علوم و تحقیقات و فناوری
دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)
دانشکده علوم پایه
گروه ریاضی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته ریاضی محض
گرایش هندسه

عنوان

خمینه های ریمانی با انحنا منفی غیر ثابت و نقص

همگنی کوچک

استاد راهنما
دکتر رضا میرزایی

استاد مشاور
دکتر عبدالرحمن رازانی

توسط
حسن زیرک کلیشمی

دی ۱۳۹۰

چکیده

در این رساله فرض می‌کنیم که M یک $G - C_k$ -منیفلد با انحنا منفی و $k \leq 2$ و $M^G \neq \emptyset$ است. سپس M را از نقطه نظر توپولوژیکی بررسی می‌کنیم. همچنین نشان می‌دهیم که اگر M یک $G - C_1$ -منیفلد با انحنا منفی باشد و $\dim M \geq 3$ ، آنگاه M با $R^k \times T^r$ دیفیئومرفیک است یا $\pi_1(M) = Z$ و مدارهای اصلی با $R \times S^{n-2}$ پوشانده می‌شوند. در آخر ثابت می‌کنیم که اگر M یک $G - C_2$ -منیفلد با انحنا منفی، همبند ساده نباشد و همچنین $M^G \neq \emptyset$ ، آنگاه M با $S^1 \times R^{n-1}$ یا $B^2 \times R^{n-2}$ دیفیئومرفیک می‌باشد، که در آن B^2 نوار مویوس است. کلمات کلیدی: منیفلد ریمانی، گروه لی، انحنا مقطعی.

مقدمه

فرض کنیم M یک منیفلد ریمانی کامل و G زیرگروه لی بسته و همبند از گروه ایزومتري ها باشد. مدار شامل x را به صورت $G(x) = \{gx : g \in G\}$ تعريف می کنیم که به وضوح یک منیفلد است. اگر m برابر با بیشترین بعد این مدارها باشد، تفاضل بین بعد M و m را که با k نشان می دهیم، نقص همگنی G روی M می نامیم و M را $G - C_k -$ منیفلد می نامیم. $G - C_0 -$ منیفلد، $G -$ منیفلد همگن می باشد. $G -$ منیفلدهای همگن از نقطه نظرهای گوناگونی مورد بررسی قرار گرفته اند. کوبایاشی^۱ ثابت کرد که منیفلدهای همگن با انحنای منفی همبند ساده هستند. بنابراین با R^n دیفیئومرفیک می باشند. اما این حقیقت در مورد منیفلدها با نقص همگنی بالاتر صدق نمی کند. مطالعه $G - C_2 -$ منیفلدها در حالت کلی یک مسئله باز است. الکسیوسکی^۲ منیفلدهای فشرده با نقص همگنی دو را از نقطه نظر جبری بررسی کرده است. پودستا^۳ و اسپيرو^۴ نتایج جالبی در باره $G - C_1 -$ منیفلدها با انحنای منفی بدست آوردند. آن ها ثابت کردند که اگر M یک $G - C_1 -$ منیفلد با انحنای منفی و با بعد بزرگتر یا مساوی سه باشد، آنگاه M با $R^k \times T^r$ دیفیئومرفیک است یا $\pi_1(M) = Z$ و مدارهای اصلی با $S^{n-2} \times R$ پوشانده می شود. ما $G - C_2 -$ منیفلدهای با انحنای منفی را مورد بررسی قرار می دهیم و ثابت می کنیم که تحت شرایطی M با $S^1 \times R^{n-1}$ یا $B^2 \times R^{n-2}$ دیفیئومرفیک می باشد.

در فصل اول این پروژه ابتدا با تعاریف و قضایای مقدماتی که در فصل های آتی مورد استفاده قرار

^۱ Kobayashi

^۲ Alekseevsky

^۳ Podesta

^۴ Spiro

می گیرند، آشنا می شویم. در فصل دوم منیفلد ریمانی از نقص همگنی یک را بررسی می کنیم و به نتایجی که از پودستا و اسپيرو مطرح شد، می پردازیم. فصل سوم در رابطه با نقص همگنی روی R^m می باشد. در فصل آخر که هدف نهایی این رساله می باشد، منیفلدهای ریمانی با نقص همگنی دو و انحنای منفی را مورد مطالعه قرار می دهیم که برگرفته از مقاله دکتر میرزایی تحت عنوان *On negatively curved G – manifolds of low cohomogeneity* است.

فهرست مندرجات

۱	پیش نیازها	۱
۲	۱-۱ منیفلدها	۲
۴	۲-۱ گروه های لی	۴
۱۰	۳-۱ منیفلدهای خارج قسمتی و فضای پوششی	۱۰
۱۶	۴-۱ انحنا و منیفلدهای ریمانی	۱۶
۲۴	۲ منیفلدهای ریمانی با نقص همگنی کوچک	۲۴
۲۵	۱-۲ مقدمه	۲۵
۲۵	۲-۲ عمل گروه لی بر منیفلد ریمانی M	۲۵
۳۴	۳-۲ مثال ها	۳۴

۳۶	نقص همگنی در R^m	۳
۳۷ مقدمه	۱-۳
۳۷ R^m	۲-۳
۴۵	G -منیفدهای با انحنا منفی از نقص همگنی دو	۴
۴۶ مقدمه	۱-۴
۴۶ تابع محدب و کاربرد آن در منیفدهای ریمانی با انحنا نامثبت	۲-۴
۴۸ نقص همگنی دو در منیفدهای ریمانی با انحنا منفی	۳-۴
۵۸ مثال	۴-۴
۵۹	واژه‌نامه انگلیسی به فارسی	
۶۳	کتاب نامه	

فصل ۱

پیش نیازها

۱-۱ منیفلدها

تعریف ۱.۱ فرض کنیم M, N دو خمینه باشند و $p \in M$ می‌گوییم نگاشت $F : M \rightarrow N$ در نقطه p هموار است هرگاه برای هر نقشه (U, ϕ) که $p \in U$ و هر نقشه (V, ψ) که $F(p) \in V$ ، نگاشت $\hat{F} = \psi \circ F \circ \phi^{-1}$ در نقطه $\phi(p)$ هموار باشد. نگاشت $F : M \rightarrow N$ را هموار می‌نامیم اگر برای هر $p \in M$ ، F در p هموار باشد.

تعریف ۲.۱ نگاشت هموار $F : M \rightarrow N$ را دیفیئومرفیسم^۱ نامند هرگاه F^{-1} موجود و هموار باشد.

تعریف ۳.۱ برای هر $p \in M$ مجموعه بردارهای مماس بر M در نقطه p را فضای مماس بر M در p می‌نامند و با علامت $T_p M$ نشان می‌دهند.

قضیه ۱.۱ ([۱۶]). $T_p M$ یک فضای برداری است.

تعریف ۴.۱ هرگاه S یک زیرمنیفلد s -بعدی از منیفلد m -بعدی M باشد، اختلاف بعد آنها یعنی $(m - s)$ را نقص بعد S در M می‌نامیم.

تعریف ۵.۱ فرض کنیم M یک منیفلد با بعد n است. یک برگ بندی^۲ k -بعدی روی M عبارت است از گردایه F از زیرمنیفلدهای k -بعدی از M به نام برگ، چنان که

^۱diffeomorphism

^۲Foliation

الف) زیرمنیفلد های مذکور همبند و جدا از هم هستند،

ب) حول هر نقطه $p \in M$ ، نقشه ی (U, ϕ) موجود است، چنان که

$$\phi(U) = U_1 \times U_2 \subset R^{n-k} \times R^k$$

و برای هر برگ N متعلق به F ، اگر $N \cap U \neq \emptyset$ آنگاه $N \cap U$ اجتماع شمارایی از مجموعه هایی به صورت

$$\phi^{-1}(\{c\} \times R^k), c \in R^{n-k}$$

می باشد. چنین مجموعه ای را یک برش می نامیم.

تعریف ۶.۱ فرض کنیم $\phi : M \rightarrow N$ یک نگاشت هموار و X و Y به ترتیب میدان های برداری روی M و N هستند. می گوئیم X و Y ، ϕ -وابسته هستند هرگاه برای هر $p \in M$ رابطه ی زیر برقرار باشد.

$$d\phi(X_p) = Y_{\phi(p)}$$

تعریف ۷.۱ منیفلد M جهت پذیر است، هرگاه گردایه $\{(U_\alpha, \phi_\alpha)\}$ از نقشه ها موجود باشد، چنانکه این گردایه ی M را بپوشاند و برای هر دو نقشه (U_1, ϕ_1) و (U_2, ϕ_2) متعلق به گردایه مذکور، دترمینان ماتریس ژاکوبی $\phi_1 \circ \phi_2^{-1}$ ، مثبت باشد. در این حالت $\{(U_\alpha, \phi_\alpha)\}$ را یک جهت برای M می نامیم.

تعریف ۸.۱ فرض کنیم M یک منیفلد و برای هر $p \in M$ یک ضرب داخلی به صورت $\langle \cdot, \cdot \rangle_p$ روی $T_p M$ موجود است. در این صورت $\langle \cdot, \cdot \rangle$ را هموار می نامیم هرگاه برای میدان های برداری هموار X, Y تابع

زیر هموار باشد.

$$\begin{cases} \langle X, Y \rangle : M \rightarrow R \\ p \rightarrow \langle X, Y \rangle_p \end{cases}$$

تعریف ۹.۱ منیفلد M همراه با متر \langle, \rangle را ریمانی^۳ می نامیم هرگاه \langle, \rangle هموار باشد.

تعریف ۱۰.۱ منحنی $\alpha : I \rightarrow M$ را یک منحنی انتگرال برای میدان برداری V می نامیم هرگاه برای هر $t \in I$

$$\alpha'(t) = V_{\alpha(t)}$$

یعنی بردار سرعت منحنی α در هر نقطه برابر V است.

۲-۱ گروه های لی

تعریف ۱۱.۱ منیفلد G را گروه لی می نامیم هرگاه G گروه باشد و نگاشت های زیر

$$۱) \begin{cases} G \times G \rightarrow G \\ (x, y) \rightarrow x * y \end{cases}; ۲) \begin{cases} G \rightarrow G \\ x \rightarrow x^{-1} \end{cases}$$

هموار باشند. همچنین $*$ عمل گروه است و x^{-1} وارون عنصر x نسبت به این عمل می باشد.

مثال ۱.۱ $(R, +)$, $(R - \{0\}, \times)$, $(R^n, +)$ گروه های لی هستند.

تعریف ۱۲.۱ فرض کنیم $(G_1, *)$ و (G_2, \bullet) گروه لی هستند. نگاشت هموار $F : G_1 \rightarrow G_2$ را همومرفیسم گروه های لی می نامیم هرگاه $F(x * y) = F(x) \bullet F(y)$. که برای سادگی می نویسیم $F(xy) = F(x)F(y)$.

قضیه ۲.۱ ([۱۶]). اگر G_1 و G_2 دو گروه لی باشند آنگاه $G_1 \times G_2$ نیز گروه لی است.

قضیه ۳.۱ ([۵]). (قضیه کارتان) هر زیرگروه بسته از یک گروه لی گروه لی است.

قضیه ۴.۱ ([۱۶]). فرض کنیم G یک گروه لی و H یک زیرگروه G و علاوه بر آن زیر منیفلد معمولی G است در این صورت H یک گروه لی است.

تعریف ۱۳.۱ فرض کنیم G یک گروه لی و $a \in G$. نگاشت های l_a و R_a را که به صورت زیر تعریف می شوند انتقال های چپ و راست می نامیم.

$$۱) \begin{cases} R_a : G \rightarrow G \\ R_a(x) = xa \end{cases} ; ۲) \begin{cases} L_a : G \rightarrow G \\ L_a(x) = ax \end{cases}$$

به سادگی دیده می شود که R_a و L_a هموار هستند. ضمناً R_a و L_a وارون پذیرند در واقع $(R_a)^{-1} = R_{a^{-1}}$ و $(L_a)^{-1} = L_{a^{-1}}$. پس R_a و L_a دیفیئومرفیسم هستند.

تعریف ۱۴.۱ فرض کنیم G یک گروه لی و H زیر مجموعه ای از G باشد. H را در صورتی یک زیرگروه لی از G می نامیم که شرط های زیر برقرار باشند:

الف) H یک زیرگروه G باشد.

ب) H دارای ساختمان هموار باشد به طوریکه نسبت به آن یک گروه لی باشد.

پ) نگاشت جزئیت $\iota: H \rightarrow G$ یک غوطه ورسازی یک به یک باشد.

تعریف ۱۵.۱ فرض کنیم G یک گروه لی باشد. یک متریمانی روی G را پایای چپ^۴ گوئیم هرگاه

$$\langle u, v \rangle = \langle d(L_x)_y u, d(L_x)_y v \rangle_{L_x(y)} \quad x, y \in G, u, v \in T_y G$$

متریک پایای راست^۵ نیز به همین روش تعریف می شود.

تعریف ۱۶.۱ فرض کنیم M, N دو منیفلد ریمانی هستند. دیفئومرفیسم $f: M \rightarrow N$ را ایزومتري^۶

می نامیم اگر

$$\langle u, v \rangle_p = \langle df_p(u), df_p(v) \rangle_{f(p)} \quad \forall p \in M, u, v \in T_p M.$$

توجه شود که اگر M یک منیفلد ریمانی باشد. گردایه همه ایزومتري های M همراه با عمل ترکیب

توابع یک گروه است که به صورت زیر نمایش داده می شود.

$$Iso(M) = \{f: M \rightarrow M : f \text{ یک ایزومتري است.}\}$$

قضیه ۵.۱ ([۱۶]). $Iso(M)$ همراه با عمل ترکیب توابع یک گروه لی است.

تعریف ۱۷.۱ نگاشت $f: M \rightarrow M$ را همدیسی^۷ می نامیم هرگاه تابع مثبت $\lambda: M \rightarrow R$ موجود

left invariant^۴

right invariant^۵

isometry^۶

conformal^۷

باشد به طوری که

$$\langle df_p(v), df_p(w) \rangle = \lambda^2(p) \langle v, w \rangle; p \in M$$

اگر $\lambda^2(p) = 1$ آنگاه f ایزومتري است.

نگاشت های همدیس زاویه را حفظ می کنند ولی طول را در عدد $\lambda(p)$ ضرب می کنند.

نگاشت های همدیس در R^n ترکیبی از سه نگاشت ایزومتري، تجانس و تقارن نسبت به کره واحد می باشند. مرجع [۴] را ببینید.

تعریف ۱۸.۱ اگر X یک فضای توپولوژیک و \sim یک رابطه هم ارزی روی X باشد مجموعه رده های هم ارزی را با X/\sim نمایش می دهیم و نگاشت $x \mapsto [x]$ که به هر نقطه رده هم ارزی آن را نسبت می دهد به صورت $\underline{X} : X \rightarrow \underline{X}$ نمایش می دهیم.

توپولوژی خارج قسمتی^۱ روی X/\sim به این صورت تعریف می شود:

مجموعه $U \subset X/\sim$ باز نامیده می شود اگر و تنها اگر $\pi^{-1}(U)$ در X باز باشد. به سادگی می توان تحقیق کرد که این یک توپولوژی روی X/\sim تعریف می کند.

تعریف ۱۹.۱ فرض کنیم G یک گروه و X یک مجموعه است. می گوئیم G روی X عمل می کند هرگاه هر نگاشت $\phi : G \times X \rightarrow X$ با شرایط زیر موجود باشد.

$$\phi(e, x) = x, x \in X \text{ برای هر}$$

(ب) برای عضوهای دلخواه g و h از G و هر عضو $x \in X$:

$$\phi(g, \phi(h, x)) = \phi(gh, x)$$

توجه: اگر گروه G روی مجموعه X توسط ϕ عمل کند معمولاً برای سادگی به جای $\phi(g, x)$ می نویسیم gx . بنابراین شروط الف و ب در تعریف فوق به صورت زیر نوشته می شوند

$$\text{الف) } ex = x \quad \text{ب) } g(hx) = (gh)x$$

تعریف ۲۰.۱ اگر G روی X عمل کند و $x \in X$ آنگاه زیرگروه پایاگر x به صورت زیر تعریف می شود:

$$G_x = \{g \in G : gx = x\}$$

به سادگی می توان نشان داد که G_x یک زیرگروه G است.

تعریف ۲۱.۱ اگر G روی X عمل کند مجموعه $G(x)$ را که به صورت زیر تعریف می شود مدار گذرا از x می نامند.

$$G(x) = \{gx : g \in G\}$$

عمل ϕ روی X به ترتیب زیر یک رابطه هم ارزی روی X تعریف می کند:

$$x \sim y \text{ اگر و تنها اگر } g \in G \text{ وجود داشته باشد به طوری که } \phi(g, x) = y$$

مجموعه رده های هم ارزی را با X/ϕ نشان می دهیم. مدار x تحت عمل ϕ همان رده هم ارزی x نسبت به رابطه هم ارزی \sim است.

تعریف ۲۲.۱ اگر عمل ϕ تنها دارای یک رده هم ارزی باشد، یعنی برای هر دو عضو $x, y \in X$ بتوان $g \in G$ را یافت به طوری که $\phi(g, x) = y$ آنگاه ϕ را متعددی (تراپا) می نامیم.

تعریف ۲۳.۱ فرض کنیم X یک فضای توپولوژیک، G گروه توپولوژیک و ϕ یک عمل G بر X باشد. اگر $\phi: G \times X \rightarrow X$ پیوسته باشد سه تایی (ϕ, G, X) را یک گروه تبدیلات پیوسته X می نامیم.

قضیه ۶.۱ ([۱۷]). فرض کنیم $\phi: G \times X \rightarrow X$ یک عمل پیوسته و \sim به توپولوژی خارج قسمتی مجهز شده است. در این صورت:

الف) به ازای هر $g \in G$ ، ϕ_g یک هومئومرفیسم است.

ب) نگاشت $\pi: X \rightarrow X/\phi$ که به صورت $\pi(x) = Gx$ تعریف می شود باز است.

تعریف ۲۴.۱ فرض کنیم M یک منیفلد هموار و G یک گروه لی باشند. عمل

$$\phi: G \times M \rightarrow M$$

را هموار می نامیم در صورتی که ϕ یک نگاشت هموار باشد.

قضیه ۷.۱ ([۱۷]). فرض کنیم $\phi: G \times M \rightarrow M$ یک عمل هموار گروه لی G بر منیفلد هموار

M باشد. در این صورت:

الف) برای هر $g \in G$ ، ϕ_g یک دیفئومرفیسم هموار از M به M است.

ب) برای هر $x \in M$ ، G_x یک زیر گروه لی بسته در G است.

۳-۱ منیفلدهای خارج قسمتی و فضای پوششی

یادآوری: اگر Γ یک گروه گسسته باشد، که روی M عمل می کند، مدار گذرا از x را به صورت زیر نشان می دهیم.

$$\Gamma(x) = \{g(x) : g \in \Gamma\}$$

این گردایه یک افراز برای M است. یعنی $M = \cup \Gamma(x_i)$ و اگر $x_1 \neq x_2$ ، اشتراک $\Gamma(x_1)$ با $\Gamma(x_2)$ یا تهی است یا این دو با هم برابرند.

مجموعه خارج قسمتی M/Γ به صورت زیر تعریف می شود:

$$M/\Gamma = \{\Gamma(x) : x \in M\}$$

$\Gamma(x)$ در M یک مجموعه و در M/Γ یک نقطه است. از نظر شهودی اگر نقاط مجموعه $\Gamma(x)$ در M را به هم بچسبانیم یک نقطه در M/Γ پدید می آید.

نکته ۱.۱ اگر Γ یک زیرگروه گسسته از ایزومتري های M باشد (یعنی $\dim \Gamma = 0$ و Γ از نقاط مجزا تشکیل شده باشد). آنگاه M/Γ یک منیفلد ریمانی است و

$$\dim M = \dim M/\Gamma$$

مرجع [۱۶] را ببینید.

توجه: اگر Γ یک گروه لی غیر گسسته باشد و $\dim \Gamma \geq 1$ آنگاه

$$\dim M/\Gamma = \dim M - \dim \Gamma$$

توجه: در حالی که Γ غیر گسسته باشد، در ادامه به جای آن از علامت G استفاده می کنیم.
 یادآوری: اگر G روی M عمل کند، M/G معمولاً یک منیفلد با لبه است که به صورت زیر تعریف می شود:

$$M/G = \{G(x) : x \in M\}$$

توضیح: اگر G روی M عمل کند دو نوع مدار وجود دارد که در زیر آن ها را معرفی می کنیم.

تعریف ۲۵.۱ برای $x \in M$ ، مدار $D = Gx$ را اصلی (تکین) می نامیم هرگاه تصویر x تحت نگاشت تصویری کانونی زیر

$$\begin{cases} \pi : M \rightarrow M/G \\ \pi(x) = G(x) \end{cases}$$

یک نقطه درونی (مرزی) از M/G باشد.

نقطه x را معمولی (تکین) نامیم هرگاه مدار Dx اصلی (تکین) باشد.

مجموعه مدارهای اصلی را با M_{reg} و مدارهای تکین را با M_s نشان می دهیم

تعریف ۲۶.۱ منیفلد ریمانی همبند M را همگن^۹ گوئیم، هرگاه $Iso(M)$ به طور متعددی روی M عمل کند. به عبارت دیگر به ازای هر $p, q \in M$ ایزومتري ψ از M موجود باشد که $\psi(p) = q$

تعریف ۲۷.۱ اگر $n = \dim M$ و $m = \max\{\dim G(x) : x \in M\}$ ، آنگاه عدد $k = n - m$ را نقص همگنی^{۱۰} عمل G روی M می نامند. و با علامت $coho(M, G)$ نشان می دهند. در این حالت M را یک

$G - C_k$ - منیفلد می نامیم.

^۹ homogeneous

^{۱۰} cohomogeneity

گزاره ۱.۱ هر زیرگروه غیر بدیهی گسسته از $(R, +)$ ، با $(Z, +)$ ایزومرفیک است.

اثبات: فرض کنیم H یک زیرگروه غیر بدیهی و گسسته از $(R, +)$ است. قرار می دهیم $\{a = \inf\{x : x \in H; x > 0\}$ ابتدا نشان می دهیم که $a \in H$. فرض کنیم که a متعلق به H نباشد. یک دنباله h_n در H وجود دارد به طوری که $h_n \rightarrow a$ و برای هر $n \neq m$ داریم $h_n \neq h_m$. روشن است که n, m موجودند چنان چه $h_m > h_n$ و $h_m - h_n < a$. از آن جا که h_m و h_n هر دو متعلق به H می باشند و H یک زیرگروه $(R, +)$ است، $h_m - h_n \in H$. این متناقض با تعریف a می باشد. بنابراین $a \in H$. حال نشان می دهیم که $H = aZ = \{am : m \in Z\}$. روشن است که $aZ \subseteq H$. حال فرض می کنیم که $h \in H$ و عدد صحیح m را به طوری که $ma \leq h < (m+1)a$ در نظر می گیریم. داریم $0 \leq h - ma < a$. از آن جا که $h - ma \in H$ با توجه به تعریف a نتیجه می شود $h - ma = 0$. پس $H = ma$. لذا $H \subseteq aZ$. بنابراین $H = aZ$ و H با Z ایزومرفیک است. ■

تعریف ۲۸.۱ اگر گروه بنیادی M در نقطه x گروه بدیهی باشد، می گوئیم M در x همبند ساده است.

تعریف ۲۹.۱ فرض کنیم X, Y دو فضای توپولوژیک و $P : X \rightarrow Y$ یک تابع پیوسته و برای هر

$q \in Y$ همسایگی مانند U موجود است به طوریکه

$$(۱) P^{-1}(U) = \bigcup V_i \text{ که برای هر } i, V_i \text{ یک مجموعه باز در } X \text{ باشد،}$$

$$(۲) P : V_i \rightarrow U \text{ هومئومرفیسم است،}$$

$$(۳) \text{ برای هر } i \neq j, V_i \cap V_j = \emptyset$$

در این صورت می گوئیم $P : X \rightarrow Y$ نگاشت پوششی^{۱۱}، X فضای پوششی^{۱۲} برای Y و U همسایگی

^{۱۱} Covering map

^{۱۲} Covering space

قابل قبول برای q است و مجموعه زیر را تار^{۱۳} روی q می نامیم.

$$\{x_i\} = P^{-1}(q)$$

تعریف ۳۰.۱ فرض کنیم که $P : \tilde{M} \rightarrow M$ یک نگاشت پوششی باشد، نگاشت ایزومتری $\delta : \tilde{M} \rightarrow \tilde{M}$ را یک نگاشت صلب^{۱۴} می نامند، هرگاه $P \circ \delta = P$. گردایه همه انتقال های صلب^{۱۵} را با علامت Δ نشان می دهیم.

$$\Delta = \{\delta : \tilde{M} \rightarrow \tilde{M}\}$$

در این صورت Δ همراه با ترکیب توابع یک گروه است. در واقع Δ یک زیرگروه گسسته از گروه ایزومتری های \tilde{M} است. ([۱۶])

نکته ۲.۱ اگر δ یک نگاشت صلب باشد، برای هر $b \in M$ نگاشت δ تار روی b را حفظ می کند. یعنی اگر $x_i \in P^{-1}(b)$ آنگاه $\delta(x_i) \in P^{-1}(b)$. زیرا اگر $P(x_i) = b$ آنگاه داریم:

$$P(\delta(x_i)) = \delta(x_i) = b \implies \delta(x_i) \in P^{-1}(b)$$

یادآوری: اگر M یک خمینه ریمانی باشد، یک فضای توپولوژیک \tilde{M} موجود است چنان چه \tilde{M} یک فضای پوششی همبند ساده برای M است. فرض کنیم $P : \tilde{M} \rightarrow M$ نگاشت پوششی مربوطه است. می

^{۱۳}Fiber

^{۱۴}deck transformation

^{۱۵}deck transformation group

توانیم یک ساختار روی \tilde{M} قرار دهیم که \tilde{M} تبدیل به یک خمینه و $P: \tilde{M} \rightarrow M$ دیفئومرفیسم موضعی باشد. برای هر $a \in \tilde{M}$ فرض کنیم $b = P(a)$ و فرض کنیم U یک همسایگی قابل قبول برای b است. در صورت نیاز می توانیم U را آنقدر کوچک اختیار کنیم که U دامنه یک نقشه (U, ϕ) برای M باشد. حال فرض کنیم $P^{-1}(U) = \cup_i V_i$ در این صورت a متعلق به یکی از V_i مثلا V_1 است. حال نقشه $(V_1, \phi \circ P)$ را حول a در نظر می گیریم. گردایه همه نقشه هایی را که به این شکل ساخته می شوند، \tilde{M} را تبدیل به یک خمینه هموار می کند. واضح است که $P: \tilde{M} \rightarrow M$ دیفئومرفیسم موضعی است.

حال فرض کنیم M یک خمینه ریمانی است. ضرب درونی زیر را روی $T_a \tilde{M}$ در نظر می گیریم.

$$\langle V, W \rangle = \langle dP(V), dP(W) \rangle_b : V, W \in T_a \tilde{M}$$

به سادگی می توان دید که \tilde{M} با ضرب درونی تعریف شده، یک خمینه ریمانی است و لذا نگاشت $P: \tilde{M} \rightarrow M$ یک ایزومتری موضعی است. در این صورت \tilde{M} را یک فضای پوششی عام برای M می نامیم.

قضیه ۸.۱ ([۱۶]). اگر M یک منیفلد ریمانی و \tilde{M} فضای پوششی عام برای M و Δ گردایه همه انتقال های صلب باشد آنگاه:

$$\tilde{M}/\Delta \simeq M$$

قضیه ۹.۱ اگر $P: \tilde{M} \rightarrow M$ یک نگاشت پوششی و \tilde{M} فضای پوششی عام برای M باشد، آنگاه گروه بنیادی M با گروه انتقال های صلب ایزومرفیک است.

$$\pi_1(M) \simeq \Delta$$